Ժամանակագրական աղյուսակ

Ք.ծ.ա. X–VI հազարամյակի կեսեր – նոր քարի դարը Հայկական լեռնաշխարհում:

Ք.ծ.ա. VI հազարամյակի կեսեր – պղնձի հայտնագործումը և պղնձի-քարի դարաշրջանի սկիզբը Հայկական լեռնաշխարհում:

Ք.ծ.ա. IV հազարամյակի կեսեր – III հազարամյակի կեսեր – վաղ բրոնզի դարը Հայկական լեռնաշխարհում:

Ք.ծ.ա. 2492 թ. օգոստոսի 11 – Հայոց ձորի ճակատամարտը:

Ք.ծ.ա. XVI դ. – XIII դ կեսերը – Միտաննի պետության գոյության ժամանակաշրջանը:

Ք.ծ.ա. XV – XIII դդ. – Հայասա թագավորության գոյության ժամանակաշրջան:

Ք.ծ.ա. XIII դար –Ասորեստանի թագավոր Սալմանասար I-ի առաջին հիշատակությունը Նաիրիի մասին որպես երկրանուն:

Ք.ծ.ա. IX դար – արձանագրություններում որպես Ուրարտուի արքա Արամե Հայկազունու հիշատակումը:

Ք.ծ.ա. 850-ական թթ. – Ուրարտուում սկսում է իշխել Արամ (Արամե, Արամու) Հայկազունին:

Ք.ծ.ա. 835-825 թթ. – Սարդուրի I-ի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 825-810 թթ. – Իշպուինիի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 810-786 թթ. – Մենուայի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 786-764 թթ. – Արգիշտի I-ի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 785 թ. – Արգիշտի I-ի արշավանքը դեպի հյուսիս՝ Դիաուեխի երկիր:

Ք.ծ.ա. 782 թ. – Էրեբունի (Երևան) քաղաք-ամրոցի կառուցումը:

Ք.ծ.ա. 776 թ. – Արգիշտիխինիլի քաղաքի կառուցումը:

Ք.ծ.ա. 764-735 թթ. – Սարդուրի II-ի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 735-713 թթ. – Ռուսա I-ի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 714 թ. – Սարգոն II-ի արշավանքը Ուրարտու:

Ք.ծ.ա. 685-645 թթ. – Ռուսա II-ի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 612 թ. – Նինվեի գրավումը և Ասորեստանի կործանումը:

Ք.ծ.ա. 590 թ. – Ուրարտուի (Վանի թագավորության) անկումը:

Ք.ծ.ա. 580-ական թթ. – Երվանդյանների արքայատոհմի հիմնումը Հայաստանում:

Ք.ծ.ա. 580-570-ական թթ. – Երվանդ I-ի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 560-525 թթ. – Տիգրան I Երվանդյանի գահակալության տարիները:

Ք.ծ.ա. 553 թ. – պարսից Կյուրոսի ապստամբությունը Մարաստանի դեմ:

Ք.ծ.ա. 550 թ. – Աքեմենյան Պարսկաստանի հիմնադրումը:

Ք.ծ.ա. 522–521 թթ. – հպատակ երկրների, այդ թվում՝ Հայաստանի ապստամբությունը Աքեմենյան տերության դեմ:
Ք.ծ.ա. 336–323 թթ. – Ալեքսանդր Մակեդոնացու գահակալության տարիները:
Ք.ծ.ա. 334 թ. – Ալեքսանդր Մակեդոնացու ներխուժումը Փոքր Ասիա:
Ք.ծ.ա. 331 թ. – Գավգամելայի ճակատամարտը: Մեծ Հայքի անկախության վերականգնումը:
Ք.ծ.ա. 260-ական թթ. – Ծոփք-Կոմմագենեի միացյալ թագավորության ստեղծումը:
Ք.ծ.ա. 220–201 թթ. – Երվանդ IV Վերջինի գահակալության տարիները:
Ք.ծ.ա. 201 թ. –Սելևկյանները գրավում են հայկական չորս թագավորությունները:
Ք.ծ.ա. 190 թ. – Մագնեսիայի ճակատամարտը:
Ք.ծ.ա. 189 թ. – Արտաշես I-ի հաստատվելը Մեծ Հայքի գահին և Արտաշեսյանների արքայատոհմի հիմնադրումը:
Ք.ծ.ա. 189-160 թթ. – Արտաշես I-ի գահակալության տարիները:
Ք.ծ.ա. 188 թ. – Ապամեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը:
Ք.ծ.ա. 160-115 թթ. – Արտավազդ I-ի գահակալության տարիները:
Ք.ծ.ա. 95-55 թթ. – Տիգրան Մեծի գահակալության տարիները:
Ք.ծ.ա. 94 թ. – Ծոփքի միացումը Մեծ Հայքին: Հայ-պոնտական դաշինքի կնքումը:
Ք.ծ.ա. 87 թ. – Տիգրան Մեծը ներխուժումը Պարթևստան:
Ք.ծ.ա. 83 թ. – Տիգրան Մեծը բազմելը Սելևկյան գահին:
Ք.ծ.ա. 69-66 թթ. – հայ-հռոմեական պատերազմը:
Ք.ծ.ա. 69 թ. հոկտեմբերի 6 – Տիգրանակերտի ճակատամարտը:
Ք.ծ.ա. 68 թ. սեպտեմբեր – Արածանիի ճակատամարտը:
Ք.ծ.ա. 66 թ. աշուն – Արտաշատի հաշտության պայմանագրի կնքումը:
Ք.ծ.ա. 55-34 թթ. – Արտավազդ II-ի գահակալության տարիները:
Ք.ծ.ա. 53 թ. – Խառանի ճակատամարտը:
Ք.ծ.ա. 36 թ. – Անտոնիոսի պարթևական արշավանքը:
Ք.ծ.ա. 34 թ. – Անտոնիոսի հայկական արշավանքը և Արտավազդ II-ի գերեվարումը:
Ք.ծ.ա. 31 թ. – Ակցիումի ծովային ճակատամարտը:
Ք.ծ.ա. 30–20 թթ. – Արտաշես II-ի գահակալության տարիները:
1 թ. – Արտաշեսյան արքայատոհմի անկումը:
18-34 թթ. – Զենոն-Արտաշեսի գահակալության տարիները:
54 թ. – պարթև արքա Վաղարշի եղբայր Տրդատի հաստատվելը հայոց գահին:

54-64 թթ. – 10-ամյա պատերազմը Հռոմի և պարթևահայկական դաշնակցության միջև:
62 թ. – Հռանդեայի ճակատամարտը:
64 թ. – Հռեանդեայի հաշտության պայմանագրի կնքումը:
66-88 թթ. – Տրդատ I-ինի գահակալության տարիները:
88-110 թթ. – Սանատրուկ արքայի գահակալության տարիները:
117-140 թթ. – Վաղարշ I-ի գահակալության տարիները:
186-198 թթ. – Վաղարշ II-ի գահակալության տարիները:
226 թ. – Սասանյան արքայատոհմի հաստատումը Պարսկաստանում:
297 թ. – Ոսխայի ճակատամարտը:
298 թ. – – Մծբինի 40-ամյա հաշտության պայմանագրի կնքումը:
298-330 թթ. – Տրդատ III Մեծի գահակալության տարիները:
301 թ. – Քրիստոնեության հռչակումը Հայաստանում որպես պետական կրոն:
303 թ. – Վաղարշապատի Մայր տաճար Ս. Էջմիածնի կառուցումը:
330-338 թթ. – Խոսրով Կոտակի գահակալության տարիները:
339-350 թթ. – Տիրանի գահակալության տարիները:
350-368 թթ. – Արշակ II-ի գահակալության տարիները:
354 թ. – Հայ առաքելական եկեղեցու առաջին օրենսդիր ժողովի գումարումը Աշտիշատում:
363 թ. – «Ամոթալի» հաշտության պայմանագրի կնքումը:
370 -374 թթ. – Պապի գահակալության տարիները:
371 թ. – Ձիրավի ճակատամարտը:
370-374 թթ. – Վարազդատի գահակալության տարիները:
387 թ. – Հայաստանի առաջին բաժանումը Հռոմի և Պարթևստանի միջև:
388-414 թթ. – Վռամշապուհի գահակալության տարիները:
405 թ. – հայոց գրերի գյուտը:
428 թ. – Արշակունյաց թագավորության վերացումը:
443 թ. – Շահապիվանի եկեղեցական ժողովը:
450-451 թթ. – Վարդանանց պատերազմը Պարսկաստանի դեմ:
450 թ. – Խաղխաղի (Ղազախ) ճակատամարտը:
451 թ. մայիսի 26 – Ավարայրի ճակատամարտը:
481-484 թթ. – Վահանանց պատերազմը:
481 թ. – Ակոռիի ճակատամարտը:
482 թ. գարուն – Ներսեհապատի ճակատամարտը:
484 թ. – Նվարսակի հաշտության պայմանագրի կնքումը:
485 թ. աշուն – Վահան Մամիկոնյանի նշանակվելը Հայաստանի մարզպան:
536 թ. – Բյուզանդական Հայաստանի բաժանումը չորս պրովինցիայի:

539 թ. – հայերի ապստամբությունը Արևմտյան Հայաստանում:

572 թ. փետրվարի 2 – ապստամբների հարձակումը Դինում գտնվող պարսկական զորքի վրա:

591 թ. – պարսկա-բյուզանդական պայմանագրով Հայաստանի երկրորդ բաժանումը:

640թ. – արաբների առաջին արշավանքը Հայաստան:

642–643 թթ. – արաբների երկրորդ արշավանքը Հայաստան:

652 թ. – հայ-արաբական պայմանագրի կնքումը:

701 թ. – արաբները նվաճում են Հայաստանը:

703 թ. – հակաարաբական առաջին ապստամբությունը: Վարդանակերտի ճակատամարտը:

705 թ. – հայ նախարարների հրկիզումը Նախճավանում:

719 թ. – Հովհան Օձնեցի կաթողիկոսի գլխավորությամբ Դվինում եկեղեցական ժողովի գումարումը:

774–775 թթ. – համաժողովրդական մեծ ապստամբություն արաբական տիրապետության դեմ:

775 թ. ապրիլի 24 – Արձնիի ճակատամարտը:

850–855 թթ. – հակաարաբական ապստամբությունը Հայաստանում:

855 թ. – Աշոտ Բագրատունու նշանակվելը հայոց սպարապետ:

862 թ. – Աշոտ Բագրատունու ճանաչվելը հայոց իշխանաց իշխան:

885 թ. օգոստոսի 26 – Աշոտ Բագրատունու օծվելը հայոց թագավոր:

885–890 թթ. – Աշոտ I-ի գահակալության տարիները:

890–914 թթ. – Սմբատ I-ի գահակալության տարիները:

893 թ. – Դվինի ավերիչ երկրաշարժը:

894 թ. – Դողսի ճակատամարտը:

908–1021 թթ. – Վասպուրականի թագավորության գոյության տարիները:

914–928 թթ. – Աշոտ II Երկաթի գահակալության տարիները:

923 թ. – Սևանի ճակատամարտը:

928–953 թթ. – Աբասի գահակալության տարիները:

953–977 թթ. – Աշոտ III Ողորմածի գահակալության տարիները:

961 թ. – Անիի հռչակվելը հայոց մայրաքաղաք:

963–1065 թթ. – Կարսի թագավորության գոյության տարիները:

977–990 թթ. – Սմբատ II-ի գահակալության տարիները:

981–1113 թթ. – Տաշիր-Ձորագետի թագավորության գոյության տարիները:

987–1170 թթ. – Սյունիքի թագավորության գոյության տարիները:

990–1020 թթ. – Գագիկ I-ի գահակալության տարիները:

998 թ. – Ծումբի ճակատամարտը:

1001 թ. – Անիի Մայր տաճարի շինարարության ավարտը:
1022 թ. – Տրապիզոնի պայմանագրի կնքումը:
1042–1045 թթ. – Գագիկ II-ի գահակալության տարիները:
1045 թ. – Անիի գրավումը և Բագրատունյաց թագավորության անկումը: